

**Verkort inhoudelijk jaarverslag
Natura Docet Wonderryck Twente
2013**

Natura Docet Wonderryck Twente
Oldenzaalsestraat 39
7591 GL Denekamp

T 0541 – 351 325
www.wonderryck.nl / info@naturadocet.nl

KvK 414.02.74.56
IBAN NL34 RABO 0125131771
BTW 29.28.310.B.01

- 1911 oprichting Natura Docet
- 1966 Stichting Natura Docet

Het bestuur van de Stichting Natura Docet bestaat per 31 december 2013 uit de volgende personen:

- De heer H.J. Bernelot Moens, voorzitter
- Mevrouw J. A. Zomer, secretaris
- De heer R.D. Mooij, penningmeester
- De heer C.F. Prinz zu Bentheim und Steinfurt, bestuurslid
- De heer G. Koopmans, bestuurslid
- De heer R.H. Keuning, bestuurslid
- De heer, P. Jansen, bestuurslid
- De heer N. Kramer, bestuurslid
- De heer A.H. Groener, bestuurslid

Op 31 december 2013 is de samenstelling van het team Natura Docet Wonderryck Twente als volgt:

- Mevrouw S. van der Veen, algemeen directeur
- Mevrouw A. Dullaert, educatief medewerker
- De heer Dr. E.W.A. Mulder, hoofd collectiebeheer, bioloog/paleontoloog
- De heer J. Ottink, commercieel coördinator
- Mevr. R. Rijkschroeff, marketing sales manager
- Mevrouw J. Schras, programma & project manager
- De heer G.J.J. Vennegoor, administrateur, gebouwbeheerder

- De heer J. Bruns, medewerker onderhoud museumtuin, gedetacheerd via Top-craft
- Mevrouw S. de los Santos, gedetacheerd via ISS Interieurverzorging

Vanuit de VVV Ootmarsum-Dinkelland nemen mevrouw L. Ottenhof en mevrouw M. Nolten, deel in Natura Docet Wonderryck Twente.

Meer dan 50 vrijwilligers zetten zich in voor Natura Docet Wonderryck Twente bij de uitvoering van allerlei taken die de missie en doelstellingen van Natura Docet Wonderryck Twente ondersteunen.

Bestuursverslag

In 2013 is de vierde transformatie van het museum voltooid, met behoud van de historische waarde en sfeer van de collectie van Meester Bernink. Op een stralende 7 juni 2013 werd onder grote belangstelling het museum heropend door gedeputeerde Hester Maij en Wethouder Loes Stokkelaar. Het resultaat wordt door velen gewaardeerd en dat doet recht aan de inspanningen van allen die de voorafgaande jaren bij het project waren betrokken. De samenwerking met de Gemeente Dinkelland en de vertegenwoordigers van het provinciale bestuur van de Provincie Overijssel was bijzonder plezierig en het feit dat het gehele project nagenoeg zonder overschrijding is gerealiseerd verdient respect.

Ondanks het feit dat het museum slechts 7 maanden was geopend is de ambitieuze doelstelling van 30.000 bezoekers gehaald.

Met deze fysieke vernieuwing is ook het bestuur vernieuwd. Na ruim 20 jaar heeft Bram Hulshof het voorzitterschap overgedragen. De Stichting is hem zeer veel dank verschuldigd. Door woelige jaren behield hij rust en overzicht en staat er nu een waardige voortzetting van een meer 100 jaar oud erfgoed. De Vereniging van Vrienden van Meester Berninks' Museum Natura Docet vierde haar 100 jarig bestaan in het vernieuwde museum. Daarbij werd afscheid genomen van Piet Jager, die ook bijzonder veel voor het museum heeft gedaan als bestuurslid en als voorzitter van de Vrienden. Met de nieuwbouw is ook de plaats en organisatie een fase van verandering ingegaan. De naam Natura Docet wordt uitgebreid met Wonderryck Twente: de museale functie wordt aangevuld met die van landschapscentrum en belevingsmuseum. Dit is in praktische zin onder meer vormgegeven door de restyling van de landschapstuin, de komst van de VVV, vlinderpunten in de regio en een programmering die breder is geworden en nog verder moet diversifiëren. De mooie, en goed voorziene Brasserie Wonderryck is een succes. Ook de Stichting zal haar naam aan deze nieuwe functies aanpassen. Daarbij zal tevens de collectie van het museum in een aparte Stichting worden ondergebracht, om het behoud van dit culturele erfgoed zo goed mogelijk te borgen.

De medewerkers en de vrijwilligers hebben al deze veranderingen met enthousiasme en hard werken tot stand gebracht en verdienen daarvoor een groot compliment. De beweging naar een nieuwe en uitdagende culturele onderneming brengt veranderingen met zich mee. Het vinden van de balans in de organisatie tussen vernieuwing en aanpassing krijgt werkende weg vorm.

In 2013 mocht de Stichting een legaat ontvangen en ook bleek zij erfgenaam van een nalatenschap. De afwikkeling hiervan vraagt om tijd en vereist zorgvuldigheid, zodat de cijfers pas in 2014 in de jaarrekening kunnen worden opgenomen. Het bestuur is verheugd met de ruimte die zo ontstaat om lange termijn investeringen te kunnen gaan plannen.

Er liggen nog grote uitdagingen voor ons om het in het meerjarenbeleid begrote aantal bezoekers te verleiden om naar Noordoost Twente te komen en Natura Docet Wonderryck Twente als vertrekpunt of rustpunt te kiezen. We genieten nog na van een succesvol jaar van verandering, maar zullen samen vooruit blijven kijken om de prachtige, wonderrycke bloem nog verder tot bloei te brengen.

Hein Bernelot Moens,
voorzitter Stichting Natura Docet Wonderryck Twente

Directieverslag

Wie ooit een zeereis heeft gemaakt kent het gevoel van thuiskomen: de deining is verdwenen en na een paar dagen wennen aan de stabiliteit van het aardse komt het alledaagse leven weer op gang. Vergelijkbaar is achteraf het jaar 2013 als zodanig te benoemen.

Met grote inzet en enthousiasme is door staf en bestuur van Natura Docet Wonderryck Twente, de vele assisterende vrijwilligers, de stagiaires, medewerkers van de VVV, de technische specialisten van de uitvoerende bedrijven en de betrokken medewerkers van Gemeente Dinkelland en Provincie Overijssel gewerkt aan de afronding van de herinrichting van het nieuwe belevingsmuseum en landschapscentrum. Een woord van dank aan alle sponsors voor hun financiële ondersteuning of materiele bijdrage mag hier niet ontbreken.

Vanaf 8 juni 2013 zijn de deuren geopend voor de bezoekers en gebruikers van Wonderryck Twente. Hun reacties reflecteren de energie waarmee in de voorafgaande periode het nieuwe elan van Wonderryck Twente als cultureel ondernemende organisatie is ingezet. Alerte gezichten, nieuwsgierigheid naar meer, en de uitroep: ‘Wat is het mooi geworden, we komen terug met de burens’ geeft vertrouwen over het draagvlak dat, met stevige onderbouwing vanuit marketing/sales & projectactiviteiten, is ontstaan en verbreed zal gaan worden. De uitbreiding aan de personele kant van de organisatie op dit terrein heeft hiermee zijn effect bewezen. De toevoeging in werk- en meedenkkracht vanuit de VVV Ootmarsum Dinkelland en de horecaondernemer, de familie Veldmaat, moet zeker meegerekend worden. De basis die hiervoor vanuit de meer traditionele museumkernactiviteiten als collectie- en kennisbeheer en educatie wordt geleverd is weliswaar vaak ‘stiller’ van karakter maar het effect mag zeker niet onderschat worden.

De grootste omslag die binnen de organisatie plaats gevonden heeft ligt op het terrein van het beheer. Met de ontvangst van 30.428 bezoekers in 7 maanden tot en met eind december 2013, is de beheer factor op alle terreinen – van financieel- en gebouwbeheer tot begeleiding van groepen, organisatie en opleiding van vrijwilligers, onderhoud en techniek - met een factor 3 te vermenigvuldigen ten opzichte van voorgaande jaren. Ook de veranderde verhouding in het percentage van verkregen eigen inkomsten (10/90 in 2012 ten opzichte van 41/59 in 2013) geeft aan dat er grote veranderingen hebben plaatsgevonden. Het is een proces waar zorgvuldig mee omgegaan moet worden, zeker wanneer bestending van deze getallen en de groei daarvan het ambitieniveau weerspiegelen.

Om in de termen van de zeereis te blijven: de bakens zijn verzet, en met de wind in de zeilen sturen we, team en bestuur, Wonderryck Twente gestaag naar een nieuwe horizon.

Stans van der Veen,
Algemeen directeur Natura Docet Wonderryck Twente

Natura Docet Wonderryck Twente - verkort inhoudelijk jaarverslag 2013

gerelateerd aan het prestatieoverzicht op pagina 37/38 (bijlage 2) in het beleidsplan 2013 – 2016

In de periode januari – juni is door alle stafleden, in samenwerking met een groot aantal externe partners (XPEX - presentatie, aannemer Niehoff- bouw) en met ondersteuning van de vrijwilligers gewerkt aan de afronding van het vernieuwbouwtraject en de herinrichting van Natura Docet Wonderryck Twente. De Gemeente Dinkelland fungeerde als projectleider van het bouwtraject. Tevens werd in deze periode de collectie en inventaris weer terugverhuisd van de tijdelijke locatie aan de Hopmanstraat in Denekamp naar het vernieuwde gebouw aan de Oldenzaalsestraat. In de maanden april-juni werden er, naast lessen op school, volop buitenlessen verzorgd in samenwerking met Landgoed Singraven.

inrichting voorterrein 14 maart '13

Collectie retour naar O'straat mrt 2014

Loes Stokkelaar en Hester Maij 7 juni 201

Op vrijdag 7 juni is Natura Docet Wonderryck Twente officieel geopend door Hester Maij (Gedeputeerde Provincie Overijssel) en Loes Stokkelaar (Wethouder gemeente Dinkelland) in bijzijn van een groot aantal gasten, met medewerking van Marga Bult, Jarno Hams en de leerlingen van de kleine basisschool 'n Boaken in Agelo. Tijdens de feestelijke bijeenkomst vond eveneens de overdracht plaats van het voorzitterschap van de Stichting Natura Docet van Bram Hulshof aan Hein Bernelot Moens.

Onderwerp	Doelstelling	
Bezoekersaantallen <p>Entree Natura Docet Wonderryck Twente</p>	30.000	30.428 (geteld via de kassa vanaf opening 7 juni 2013), ex VVV-gebruikers (schatting 8.000) en ex gebruikers tuin en Brasserie (schatting 2000). In totaal hebben 40.428 mensen gebruik gemaakt van de faciliteiten van Natura Docet Wonderryck Twente.
Bestuursbijeenkomst DB	Het dagelijks bestuur is in totaal 12x bijeengekomen, met tussentijds overleg met de directie in verband met afronding van de herinrichting van Natura Docet Wonderryck Twente en nieuwe ontwikkelingen.	
Bestuursbijeenkomst AB <p>Hein Moens neemt het voorzitterschap over van Bram Hulshof 7 juni 2013</p>	Het algemeen bestuur heeft in 2013 7x vergaderd. Op 7 juni is een volledig vernieuwd bestuur aangetreden. Conceptfase nieuwe statuten en conceptfase splitsing Stichting Natura Docet en Stichting Collectie ingezet.	

Verslaglegging	<p>In 2013 is het prestatieoverzicht over 2009-2012 opgesteld en ingediend bij de Provincie Overijssel.</p> <p>Voor de financiële verslaglegging zie het accountantsrapport van de jaarrekening 2013.</p> <p>De verhouding eigen inkomsten ten opzichte van de situatie in voorgaande jaren heeft zich ontwikkeld van 10/90 naar 41/59.</p>	
Wandel, fiets en MTB-routes <p>Landgoed Twente Marathon 12 okt. 2013</p>	Doel 3x	Routes ontwikkeld samen met het projectteam NO-Twente (Trambaanroute i.o.), met het Twents Buro voor Toerisme en de VVV (Kerstwandeling) zijn 5 nieuwe routes ontwikkeld. NDWT was ook opgenomen in de Landgoed Twente Marathon en in het totale traject van de Euregio Fiets 4-daagse.
Netwerkbijeenkomsten Ondernemerscafé /Bedrijven MKB / Toerisme / Horeca <p>Veiling tijdens de Haringparty 21 juni 2013</p>	Doel 2x	Er zijn 16 bijeenkomsten gerealiseerd o.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Haringparty ondernemers Dinkelland • Burgemeesters van Twente • MKB Dinkelland avondbijeenkomst • Ondernemers vereniging Joost • Verschillende service clubs-bijeenkomsten • Bijeenkomst Hotel-overleg Twente
Sportdag	Doel 2x	(zie vakantieactiviteiten)
Tentoonstellingen Pasen – ½ september (6 mnd.) ½ oktober – eind febr. (4 mnd.) <p>Beweeg door Twente ism Artica Ootmarsum</p>	Doel 1x	Beweeg door Twente – beide periodes zijn gecombineerd in de 1 ^e starttentoonstelling
Arrangementenaanbod & groepsonvangsten	Doel 12x 4 thema's x3	Verschillende arrangementen zijn ontwikkeld en uitgevoerd binnen de thema's Musea in Dinkelland, Vlinderpunten, Beweeg door Twente, Kunst & Natuur en Streekproducten.

 <p>ROC O'zaal - volw. onderwijs 14 juni 2013</p>		<p>Groepsontvangsten: in totaal zijn 265 groepen (10.038 deelnemers) met een zeer gevarieerde samenstelling ontvangen, rondgeleid, van koffie/thee, drank en hap voorzien.</p>
<p>Evenementenaanbod</p> <p>Daniel Rowland & Friends 27 aug 2013</p>	<p>Doel 6</p>	<p>Vanaf 7 juni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concert met Daniel Rowland & Friends • Oogstfeest akker • Mineralenbeurs • Boekenmarkt • Kinderfestival (2x) • Euregio Fiets 4 daagse
<p>Perscontacten</p> <p>Tuin & Landschap aug. 2013</p>	<p>Doel 37x minimaal verdeeld over: 4x expo 6x arr. 6x evenement 5x vakantie-activiteiten. 4x collectieinfo 12x div.</p>	<p>13 officiële persberichten nav van herinrichting, heropening en programma-activiteiten.</p> <p>Nav pr-campagne rondom de opening 186 perscontacten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 121 vermeldingen in kranten (minimaal) • 10 artikelen in magazines • 26 x berichtgeving in bijlages, schoolkranten ed. • 29 keer interview en opnames voor radio en tv <p>Versterkte inzet van social media / Twitter en Facebook</p>
<p>Digitale nieuwsbrief Nieuws uit NDWT</p> 	<p>Doel 16x Maandelijks +</p>	<p>13 nieuwsbrieven aan 450 mailadressen 5x (post)contact met 800 Vrienden</p>

Onderwerp (pag. 38 Beleidsplan 2013-2016)	2013 prestatie	2013 behaald
Lezersaanbiedingen 	Doel 5 minimaal	23 entree-acties met onder andere TCTubantia, de Nationale Bibliotheekpas, Campingvizier, Natuurmonumenten, Margriet/Libelle/Televizier etc.
Museumregistratie / Zelfanalyse	Zelfanalyse	Volgt per 1 oktober 2014
Cursusdagen Schaapskooi Stroothuizen 11 okt. 2013	Doel 2x per jaar per medewerker minimaal	<ul style="list-style-type: none"> • 8 georganiseerde bijeenkomsten voor vrijwilligers en medewerkers om kennis te maken met de in- en outs van het vernieuwde Natura Docet Wonderryck Twente. • Excursies van de VVV/balie vrijwilligers en medewerkers in het buitengebied bij ondernemers en vlinderpunten. • Deelname aan bijeenkomsten van de Provincie Overijssel door nieuwe medewerkers. • Deelname aan studiemiddagen van de NMV
Collectieregistratie (concept) Kalfje met 2 koppen, 9 dec. 2013 Bruikleen krokodil aan RM Twenthe A Hunt for high Tech / Bart Hess, 17 maart 2013 – 5 jan. 2014	Basisregistratie in Ad-Lib 50%	Vanwege herinrichting, opening en opvolgende activiteiten aantal niet behaald. Inwerken nieuwe vrijwilligers in datasysteem. Datasysteem aanpassen aan nieuwe server. <ul style="list-style-type: none"> • Ingebruikname van de geklimatiseerde collectiekelder. • Bruiklenen verzorgd voor onder andere het Rijksmuseum Twenthe, Kunstvereniging Diepenheim, Stichting Bibliotheken Tubbergen, Gemeente Enschede en Kunstcentrum Hofstede Duet. • Ondertekening schenkingsovereenkomst 13-2-2013 door Stichting NAMEZ, Twentse Welle en NDWT voor overdracht van collectiedelen vanuit Ecodrome/Zwolle. • Publicatie wetenschappelijk artikel Dr. E. Mulder - NDWT over fossiel materiaal van Calamopleurus cylindricus, onderdeel van de NAMEZ-collectie. • Schenkingen 27-03-'13 Mevr. Schoemeijer, Aletta Jacobsstr. 94 Almelo – een barograaf. 09-12-'13 Dhr. H. Arens, Kleinesweg 5, Agelo, kalf (geboren 8-12-'13) met 2 koppen, spina bifida en schisis van gehemelte .

<p>NDWRT als vraagbaak en info bron</p>	<p>Doel 2x per maand Adviesfunctie Tel. Vraagbaak</p>	<p>Wekelijks 3 à 4 contactmomenten vanuit cultuur- en erfgoedinstellingen met directie, conservator en educatie. Conservator beantwoordt wekelijks wat-is-dit-vragen vanuit het publiek, inclusief verzoeken om kennis tbv presentatie, spreekbeurten etc.</p>
<p>Nieuw onderwijsprogramma</p> <p>Les 'Tot op het bot' – 29 aug. 2013</p>	<p>Doel 13 lessen basis</p>	<p>Totaal programma doorgelicht en aangevuld met nieuwe lessen. Inzet van dit programma vanaf september 2013.</p> <p>Voorjaar 2013 buitenlessen en lessen op school zeer succesvol met 44 groepen en 1033 leerlingen. Najaar 2013 opstart gebruik regulier programma met 12 groepen en 200 leerlingen.</p> <p>In totaal maakten 56 groepen uit het, voornamelijk, basisonderwijs gebruik van het educatief aanbod waardoor 1233 leerlingen kennis maakten met de natuur en met NDWT.</p>
<p>Educatieve begeleiding bij tijdelijke tentoonstelling</p>	<p>Doel 2x</p>	<p>Bij Beweeg door Twente niet toegepast. In de opzet van de tentoonstelling zijn educatieve elementen opgenomen.</p>
<p>Verjaardagsfeestjes</p> <p>Bijenfeestje – 8 juli 2013</p>	<p>Doel 6 thema's</p>	<p>3 thema's uitgewerkt (dino-feest, safarifeest, tijdreisfeest). Andere thema's volgen in 2014.</p>
<p>Schoolreisjes</p> <p>Overleg met NMO – Expeditie Wildernis</p>	<p>Doel 4 niveaus</p>	<p>Samenwerking met Natuur Milieu Overijssel leidt tot ontwikkeling Expeditie Wildernis (locatie De Lutte en Singraven). Testfase najaar 2013, uitvoering 2014.</p>
<p>Vakantieactiviteiten</p>	<p>Doel 4x</p>	<p>Safari-fotospeurtocht zomervakantie 2013.</p> <p>Opzet vakantieprogramma's: 1 dag vol activiteiten (zoals bij een sportdag) tussen 11-16 uur.</p> <p>Herfstvakantie 2013: thema Beweging – demodag met Jarno Hams, paardendans, schapenshow,</p>

 <p>Schapenshow Mieke Boode – 21 okt. 2013</p>		<p>zelf-doe oefeningen, kindercollege met conservator Mulder en koningspython Xi-Dè, wandeling langs bijzondere beweegvormen van dieren in het museum.</p> <p>Kerstvakantie 2013: thema winter en beweging. Demodagen met een parcours voor Husky sledehonden, kindercollege van een valkenier, kniepertjes bakken en midwinterhoorn blazen, wandeling langs winterdieren in het museum.</p>
<p>Creatief talent</p>	<p>Doel 1 educatie 1 expo 1 marketing 1 onderzoek</p>	<p>Stagiaires van verschillende niveaus MBO, HBO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stagiaire Events en Toerisme Saxion Deventer • Stagiaires ROC (administratie, financiën, events, educatie) • Stagiaires Media(kunst) Saxion via productie Beweeg door Twente • Maatschappelijke stages VMBO tijdens zomervakantieperiode. • Stagiaires Gymnasium Nordhorn (Duitsland)
<p>(E)boek - kennis via de webshop</p>	<p>Dieren bewegen Coll. onderdeel</p>	<p>On hold gezet – marktwaarde product wordt eerst beter bekeken.</p>
<p>Externe Lezingen</p>	<p>Doel 3 thema's</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eric Mulder verzorgde 12 lezingen extern en 6x colleges op scholen. • Jeroen Ottink 5 ondernemersavonden extern. • Stans van der Veen diverse avondontvangsten voor stakeholders, erfgoedcollega's, buurtschappen enz.
<p>Cultuurcafé - Netwerkbijeenkomst cultuur/erfgoed/onderwijs regio</p> <p>Netwerk Water Energie Twente 25 juni 2013</p>	<p>Doel 2x</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kennismakingsbijeenkomsten voor het onderwijs rondom aan de opening. • Ontvangst Natuurmuseum Nijmegen ivm plannen tot herorganisatie als landschapscentrum. • Ontvangst bezoekerscentrum Sonsbeek ivm heroriëntering op taken. • Vijf samenwerkingsbijeenkomsten met de Musea in Dinkelland resulterend in praktische samenwerking, uitvoering gezamenlijk educatief programma en PMPC voucher – Beleef Cultuur in Noordoost Twente. • Deelname aan 5 bijeenkomsten die gerelateerd zijn aan de BIS-taken met opvolgende 1:1 afspraken. • Deelname aan het samenwerkingsoverleg SNNC (Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties) resulterend in gezamenlijk(er) museumregistratie en plannen voor een gezamenlijke tentoonstelling in 2016 in de Kunsthal / Rotterdam.